

Reconstituted Joint Monitoring and Evaluation Commission (RJMEC)

**Laɓɓet nagon a toludukö anyen meddya kulya ti peta na taliɓ
(RJMEC)**

Nyönyöket kepet na taliɓ nagon a tetena ko

**Duma lo kamörök logon aje kiyundya kak i kita
na kamörök Maj General Charles Tai Gituai.**

**I kiɓa togelen lo diɓit mönit lo taliɓ nagon a toludukö anyen
togwo'ya kulya ti mörö i Sudan na Loki**

Suluja i 22ND February 2020 tojo 23rd February 2021

**Suluja i perok 22 ti yapa tomurek kiɓa 2020 tojo i perok 23 ti yapa
tomurek lo kiɓa 2021**

Misa kepet na ŋo ti lukata

1. Tokoret Suluɛt,	1
2. Miri lo gwon na ŋutu a ŋo gelen logon a toludukö.	3
3. Kitajin ti taliŋ nagon a tiki i konesi i diŋit mönit,	4
4. Kitajin nago nagon ako tutuŋöki:	5
5. Yöyöŋesi i kulya ti tiki na taliŋ na tanya anyen togwo'ya mörö i Sudan na Loki nagon a toludukö na.	7
6. ŋo nagon 'dek kokona a kokwe	9

1. Tokoret Suluɛt,

Taliŋ nagon a tanya anyen togwo'ya mörö i Sudan na Loki na a tanya ko swötön ti siyasa mukanat i perok 12 ti yapa to Buŋwan Kiŋa 2018. Kitajin nagon 'dek tiki i konesi ko swötön lo tandu ŋina taliŋ i yapala Budök a diŋit mönit ako nyunŋ suluja, a kirut keponi ko kita nagon ködyö tiki i konesi ko miri logwon na ŋutu ti Sudan na Loki a ŋo gelen, logon a toludukö i diŋit mönit na yapala 36. Swötön mukanat lo tandu ŋina taliŋ kulo a:-

- 1- Miri logon mönit logon gwon i kita soŋinana lo, (ITGoNU);
- 2- Swöt lo siyasa lo SPLM logon kata ko tuka'de ko miri lo lukata (SPLM/A-IO);
- 3- Momoret na swötön ti siyasa ti Sudan na Loki nagon kata ko tuka'de ko miri. (SSOA);
- 4- Ŋutu ti swöt lo siyasa lo SPLM logon köju a tiki i kadi rereket kulo. (SPLM-FD);
- 5- Kulye swötön ti siyasa. (OPP).

Kitajin nagon 'dek tiki i konesi kune a 'depa na miri, ruruka kode gaya na ɲutu, kulya ti ɲo logon jondya mali kode tukwörien, ko kulya ti 'depa na mali/gurut, kulya ti 'duɲö na putesi ko kulya ti saresi. Kine ɲo ködyö tutuɲöki i diɲit nagon a wurö na. Suluja na diɲit mönit na a dukaji ɲerot daɲin murek, ama a miri logwon na ɲutu ti Sudan na Loki a ɲo gelen logon a toludukö lo ko konani i perok 22 ti yapa to murek kiɲa 2020,ko tomilyei na dumalak ti miri. ɲina a suluja na yapala 36 ti diɲit mönit.

Laɲet nagon a tomora anyen meddya kulya ti tiki na ɲina taliɲ i konesi nyenagon a mugun nagon a tiki kido anyen kebbi ko meddi kulya ti tiki na ɲina taliɲ i konesi. I diɲitan liɲ, dumalak ti ɲina laɲet jambu ko dumalak ti kilo swötön ti taliɲ nagon a toludukö anyen togwo'ya mörö i Sudan na Loki, a kirut dumalak ti miri ko wazirön takine adi, ti lepenat tiki ɲo dumalak ti ɲina taliɲ i konesi 'de'de, a swaggi/ga'yi kikolin lo'but logon tindu kine kulya i tu 'bura. ɲina tetenet jambu kulya ti ɲo nagon a kona i kiɲa togelen lo diɲit mönit

2. Miri lo gwon na ɲutu a ɲo gelen logon a toludukö.

Lo swöt jambu kulya ti meta na ɲo na kona i kiɲa togelen lo diɲit mönit.

- a) ɲo nagon a tutuɲö.
- b) ɲo nago nagon ako kona.
- c) Yöyöɲesi i kulya ti tiki na kine ɲo i konesi.
- d) ɲo ti kokwe nagon 'dek kokona.

Diɲit nagon nyökönikin meta na kine kulya suluja i perok 23 ti yapa tomurek Kiɲa 2020, tojo i perok 22 ti yapa to murek lo kiɲa 2021.

3. Kitajin ti taliŋ nagon a tiki i konesi i diŋit mönit,

nagon 'dek nyökö meta, gwi'dikin i kulya ti miri ko ruruka na ŋutu. I kulya ti 'depa na miri ko tiki na dumalak ti miri, Duma lo miri (President), yumi togelen lo duma lo miri, ko yumiat inwan, ko wazirön 35 logon wule i swötön mukanat lo tandu ŋina taliŋ kulo aje tukö ko aje tomilyei. A kirut keponi ko diŋit jamet i kiden na swötön ti siyasa lo tandu taliŋ kulo, i kulya ti ŋara na kita ko kora na wilayat ko kulye swötön ti wilayat puök liŋ ko (administrative areas) kode idariat gwoso Abyei, Ruwen ko Pibor. Dumalak ti wilayat ko yumiat kase a wule i wilayat puök ko (Chief administrative Officers) ti kine idariat köti a wule. Laŋet na meddya kulya ti ririyö na saresi a tutuŋ kondya kita na saresi kode (bill) 8. 2020 gwoso na nyököni meta anyen tolupökidyö taliŋ na Tanya na kata, anyen togwo'ya mörö i Sudan na Loki na i saret (Dustur). ŋina laŋet a nyöggu meddya ko a ririkindyö saresi jore ju saresi ti kulya ti 'depa na mali/tukwörien kode kulya ti gurut logon a wuröki i pele toiŋwan na taliŋ na tanya anyen togwo'ya mörö i Sudan na Loki a jakine wazir lo wazara na meddya kulya ti tojojo ko kulya ti saresi.

I kulya ti kita na ruruka na ŋutu ko gaya nase, kilo swötön a yiŋ kulya ti togwo'da na peya na kipiala i diŋit mönit nagon a tindu ŋutu yenet nagon adi nene mörö molu gwe 'bayin. Kegga tetenesi ti kulya ti togwo'da na peya na kipiala, ju momora ko kora na kamörök anyen gwon pajo pajo ko kulya ti ŋai na kikolin kode gwokiot logon tindu (munazamat) nagon ŋarakindya ŋutu I kikolin ka'de ka'de bubulö kita 'bura.

4. Kitajin nago nagon ako tutuṇöki:

I kiden na ṇo nago nagon a ko tutuṇöki i kulya ti miri, a kulya ti momore na ṇutu ti kadi jamet na diṇit mönit logon a 550, ṇina kita köju ködyö kona a diṇit mönit ako suluwa.¹ Kunie ṇo nagon a ko kona i kulya ti miri köti a toludukö na ṇutu ti kadi jamet na wilayat, ko toludukö na piritön kitaesi ka'de ka'de ko laṇesi i miri duma lo Sudan na Loki, nyökö ko ririki na saret lo guba na guralan lo kiṇa 2012 ko nyökö na kona na saret lo laṇet na meddya kulya ti guba na guralan anyen pondya a mugun nagon bubulö tindu guralan i kona 'bura 'bak kujönö.

I kulya ti ruruka/kode gaya na ṇutu, kulya ti todinö na kamörök logon momore i swötön lo tandu ṇina taliṇ kulo anyen ko momoraki i pirit na gelen kulo a karakin parik (NUF), ṇina kita ködyö a kona a diṇit mönit ako suluja. Kunie ṇo dumalak ti kulya ti ruruka se ko gaya na ṇutu nagon 'dek tiki i konesi a 'duma na kipiala kaṇo, 'duma na kamörök kaṇo i kita ko moraki nasi i laṇesi ti ṇutu kase, 'Duma na kipiala lo'di'dik ko dumalak kaṇo ko tutuṇö na todinö na kamörök ko gwela nase gwoso nagon laṇet na meddya kulya ti gayi na jur ajambi na. I diṇit na wuröni kune kulya na, kamörök ti Sudan na Loki (SSPDF) nyuṇ gwon i piritön puök wot gelen ti kulye ṇutu logon 'bayin a kamörök, a kamörök ti swöt lo siyasa lo (SPLM/A. I.O.) logon kata ko tuka'de ko miri gwe i pirit gelen nagon 'bain a nase Kulya ti munazamat nagon tindu ṇutu ṇaresi ko kulya ti nyökö na 'dukö na, adi ködyö suluja i mukök na kona na miri lo diṇit mönit logon a toludukö tojo soṇinana lo, ako nyuṇ kona. Ama ṇo ludukö nagon a kona kune a togwi'diki na kulya ti siyasa, 'depa na kita nagon tikine ṇutu ṇaresi ko ruruka ko gaya na ṇutu lo kikita kulo. Kine köti gwoso tiki na petesi nagon jondya ṇaresi, ruruka na ṇutu, nyököji nase kase i piritön, ko tiki nase na piritön si'daesi ko moraki na ṇutu lo

¹ Kadi jamet na diṇit na mömönökindyö a nyökö toludukö I perok 10 ti yapa tomokanat 2021,ko ṇina a wöriṇet na 'but parik.

wuddya kase i piritön ko logon yitwe i kulye jurön i lañesi ti ñutu kase. Kōti ño nago nagon kōju 'dek ti konani kona a kulya ti 'duma na gurut nagon kōdyō tiki munazamat nagon ñarakindya ñutu, se ko (mizania) nagon nyökōri 'dukō ako kona tojo soñinana.

A rukōki i Taliñ na tanya anyen togwo'ya mörö i Sudan na Loki nagon a toludukō na adi ko kunie löpukesi a kona, molu bubulö ñarakindya i tindu na tokitai na petrol kode welet i tu 'bura. Kogwon löpukesi na kona soñinana kune a metesi ti kita, ama kulya ti 'depa na ño lo jondya mali i jur ako kona, ko kōti kepo na kita nagon yōyōñörikin ko saret lo 'depa na gurut nagon momore i petrol kode welet, ako kona.

I suluja na diñit mönit, Miri logwon na ñutu a ño gelen logon a toludukō lo, a yeno adi kōdyō kondya kikolin musala ti tojojo/torigwo i diñit mönit gwoso na wuröni i pele tomuknat na taliñ na adi, i kiden na kiña gelen kilo kikolin musala kōdyō kokona:-

A Lañet na meddya kulya ti to'diri, mora na ñutu, tolika na ño narok nagon kōju a konaki ñutu i diñit na mörö kune, pirit 'duñet na putesi na Sudan na Loki nagon a ñola (Hybrid) . Lañet na meddya kulya ti ropa na ñutu logon tito kase a kōrö, ko ñaraki na ñutu logon a konaki arabat i diñit na mörö kulo. I 'dutet na kiña togelen lo diñit mönit, lañet na wazara na miri logwon na ñutu a ño gelen i diñit mönit nagon a toludukō na molu ruruk kiko kepet logon tikine pele tomukanat ko tobuker i konesi ti taliñ nagon a toludukō na, wazir lo wazara na meddya kulya ti tojojo ko kulya ti saresi lo, lepen de lo meddya kulya ti tiki na kilo kikolin musala i kulya ti 'duñö na putesi i diñit mönit.

I Pele tobuker na taliŋ nagon a toludukö na, miri lo diŋit mönit lo toludukö lo a tiki kido nagon kondi ko meddi kulya ti tetena na saret lo 'dutet (dostur) logon 'dek ködyö ti tutuŋöni kona i yapala 24 ti diŋit mönit. Kine kulya köju jama i yapa togelen lo kiŋa 2021, Laŋet na meddya kulya ti tiki na taliŋ i konesi nagon a toludukö na a tiki kido anyen luŋgu swötön lo tandu taliŋ kulo i jamet anyen ko ruggö kulya ti tetena na saret lo 'dutet i yapa toiŋwan. I diŋit na wuröni kune kulya na, Laŋet na meddya kulya ti tiki na taliŋ i konesi nagon a toludukö na a wuju karen ti ŋutu i kilu swötön liŋ ko ŋutu dumalak. Njiru jamet ködyö kona i yapa tomurek lo kiŋa 2021, ama de ko konani i yapa tomukanat lo kiŋa 2021.

5. Yöyöŋesi i kulya ti tiki na taliŋ na tanya anyen togwo'ya mörö i Sudan na Loki nagon a toludukö na.

Kulya ti tiki na taliŋ na tanya anyen togwo'ya mörö i Sudan na Loki nagon a toludukö i konesi. I kiŋa togelen i mukök na tetena na miri logwon na ŋutu a ŋo gelen i diŋit mönit logon a toluduö lo a gwon ko yöyöŋesi jore. I lele swöt a kulya ti twanti lo luŋu a Covid 19 (Corona) ko kunie yöyöŋesi nagon aje joŋga diŋit a najo, se na körju ŋina taliŋ i suluja nanyit.

Kulya ti wulö na ŋutu i kenja ti miri a gwon kata ko yöyöŋesi jore kegga i kulya ti swöt to 35% lo ŋutu wate gwoso nagon a wurönikin i pele 1.4.4 ko i pele to 1.12.5 lo taliŋ na tanya anyen togwo'ya mörö i Sudan na Loki nagon a toludukö na. Miri lo diŋit mönit lo gwon na ŋutu a ŋo gelen logon a toludukö lo, ködyö wulundyö wazara logon ti lwön buker, a swöt lo siyasa lo SPLM logon kata ko tuka'de ko miri ködyö wulundi wazara logon ti lwön musala, a momoret na swötön ti siyasa ti Sudan na Loki logon kata ko tuka'de ko miri ködyö wulundi gelen. A miri logwon na ŋutu a ŋo gelen i diŋit mönit logon a toludukö lo ködyö wulundi yumi lo wazir gelen. De meta adi kilo swötön ako kitani swöt lo 35% logon a lo ŋutu wate i

wilayat. Lañet na meddya kulya ti tiki na taliñ i konesi nagon a toludukö na takindya swötön lo tandu taliñ kulo, kulya ti ño nagon ako tu 'bura i miriöt ti wilayat kune.

I kiña togelen lo diñit mönit, Sudan na Loki a ko gwon 'bura kogwon kulya ti mörö i kiden na lañesi ti ñutu, morja ko kokola na kisuk kegga i wilaya na Jungule, Upper Nile ko i tokotian na Bahr El Ghazal. Köti ko mörö nagon i kiden na kamörök ti miri (SSPDF) ko ti swöt lo siyasa lo SPLM logon kata ko tuka'de ko miri (SPLM-IO), ko kamörök ti National Salvation Front ti ko Thomas Cirilo i Equatoria. Pritön momoresi ko todinesi ti kamörök (Cantonment Sites) logon anyen ködyö ko kona a ten gelen na, köti a ryeju yöyöñesi jore ju tito kitaesi ti kulya ti kikolin rurukesi ti ñutu anyen lepenat bubulö tutuñöki kita nase gwoso kinyo, winikö, piritön si'daesi, tito kitaesi ko ño ñaresi ti ñutu wate nagon köju a kamörök ko aje jona i piritön todinesi kune. Nina lañet kona ko miri logwon na ñutu a ño gelen i diñit mönit logon a toludukö lo anyen kwekindya kikolin ko ñaresi rurukesi ti jur lunu a lañet na jur na diñit mönit (NTC) ako bulö kondya kita nanyit . Kogwon kine kulya kulye kamörök aje kö piritön momoresi ko todinesi kogwon kulya ti kinyo ko ño nagon ñarakindya gwiliñisi kase, kine ño aje tin kulya ti mora na kamörök i körju.

Kunie ño jore kata nagon aje jondya tomirikulan kegga i kulya ti morundya na dumalak ti kamörök ti swöt lo siyasa lo SPLM logon kata ko tuka'de ko miri (SPLM-IO) i kamörök ti miri (SSPDF) Maiwut, Kajo-Keji, Maban ko Yambio. Kunie konesi nyun kata nagon a kulya ti tudarayi ko ryaka na ñutu wate (SGBV) nagon kona ko ñutu logon a kömörök nyun gwon kata. Ama i kine kulya, a na'but i kulya adi kömörök ti SSPDF ko Police ti Sudan na loki a kondya kita duma ko mogga nase na ñutu i ryaggu nase na ñutu wate anyen lepenat 'duñöki putesi ko tudaraju na se na ñutu wate (SGBV), gwoso miret na kona i pirit 'duñet na putesi i county na Yei,

nagon kamörök 26 logon a 'duñöki putesi ti ño narok nagon lepenet a konakin ñutu, kine morja ju ryaka na ñutu wate, tatuwa na ñutu, ryaka na tito, konesi narok ko rikö na ñutu kase i piritön.

Yöyöñet duma i tiki na kine ño i konesi gwošo ñaraki na ñutu i kiña lo tu, ñutu lo kita i munazamat a ryeju daraesi jore tojo buñwan kase a tatua, kweja adi suluja i kiña 2013 ñutu ti munazamat logon atatua, 'du'dur a 124. Kunie yöyöñesi pondya i mörö nagon i kiden na kamörök ti miri (SSPDF) ko National salvation front (NSF), ñutu jore a wuddya i mukök na moraddu na kamörök ti swöt lo siyasa lo SPLM logon kata ko tuka'de ko miri (SPLM-IO) i kamörök ti miri (SSPDF), kinu na kikolin (logon kamörök lo kondya), körju na kikolin, mörö i kiden na lañesi/kötumitön ti ñutu. Kine liñ na tenngu ñutu logon a wundya kase i piritön ko logon a tu i kulye jurön i yitwe nase bot, a tindi kulye ñutu i wusundya kase i piritön, kegga i tokotian na Barh El Ghazal, Warab, Juñgulei ko Buhairat.

6. ño nagon 'dek kokona a kokwe

Ma'di nagon yöyöñesi kata jore, ti ño liñ nagon 'dek kokona kune, konani kona ko miri lo tuludukö lo gwon na ñutu a ño gelen lo (RTGoNU), anyen tindu kulya ti tiki na kine kitaesi i konesi 'de'de, kegga tetenesi ti kulya ti guba na guralan, i 'dutet na diñit mönit. I kine kulya, yeyeet na miri/(Presidency) na ködyö suluja kona i yapa tomurek lo kiña 2021, anyen tikini ño dumalak ti taliñ na Tanya, anyen togwo'ya mörö i Sudan na Loki na i konesi 'de'de (R-ARCSS) , ju kulya ti nyökö na kadi jamet duma na Sudan na loki na diñit mönit (TNLA), ko Kadi Jamet na Wilayat, ko köti tutuñöki na todinö ko gwela na kamörök ko mora nase ti konani kona 'de'de i diñit na'dit.²

² Kadi jamet na diñit na mömönökindyö a nyökö toludukö I perok 10 ti yapa tomokanat 2021,ko ñina a wöriñet na 'but parik.

Köti yöyöñonikin adi ti nyökö ko ririyö na saret lo guba na guralan, saresi ti munazamat nagon 'bayin a ti miri, ko saret lo kulya ti mali ko kulya ti 'depa na gurut ti jur. Ko köti saret logon a ko rukö, ti ruköni rukö ko i kadi jamet, ko köti a na'but nagon ko momoret na swötön ti siyasa a nyökö kona, ko ti lañet na Sudan na loki na meddya kulya ti guba na guralan konani a lañet na ñutu logon deden kita lo yiyiniki, ko ti gwo'dan ko lele swöt lo siyasa anyen ko meddya kulya ti guba na guralan i 'dutet na diñit mönit.

I kulya ti munazamat nagon ñañarakindya, a na'but nagon ko yi a tindu ruruket na'but anyen ñutu logon a wuddya kase i piritön (IDPs) ko logon a wökön i jurön ti kaño kode (Refugees), ko kine kulya, ti lañet na ko meddya kulya ti nyökö na 'dukö koneni 'de'de, ko ti tetenesi ñariyesi, rurukesi, nyököji na ñutu kase i piritön, tiki na ñutu pirit si'dayet, moraki na ñutu i kiden na ñutu kase, ko (rehabilitation) na ñutu logon a (IDPs) ko (Refugees) ti konani i pirit na ñelen ko toyinakin ko UN, ko kunie lañesi nagon ñañarakindya, ti kine kulya gwe a ño nagon ñutu yöyöñöri 'd'de, ti tikine i kitaesi nagon i pele (chapter) na jambu kulya ti mali ko 'depa na gurus, a ño duma parik i Sudan na loki anyen jondya taliñ ko to'durö na jur kogwon ñinu (chapter) jambu kulya ti kusik ti ño na jondya mörö kune, kine kusik morja, kulya ti kököröju na moka na mali ti jur ko kikolin logon 'bayin a lo'bot, kulya nagon kepet 'bayin anyen ñutu lo koko'ya kode lo kököröju mali ti jur momoka, ko köti parara 'bayin kode ño nagon kokona kune ti kona koke. Ko kine ño a tiki i konesi, a kweja adi, de ruruk kode totogwo kulya ti kokola na mali to'duresi ti jur.

ko kulya ti tetena na kikolin kitaesi na kone I kebbu na kiko kitaet lo tetena ko wözir lo meddya kulya ti 'duñö na putesi, ko saret logon kata ko tojulin ko kulya ti 'duñö na putesi i diñit mönit, a na'but nagon ko saresi logon ko meddya kulya ti kita na kikolin musala 'duñesi ti putesi ti diñit mönit ti konani kona 'de'de anyen jojo ñarakindya i kulya ti tiki na kine ño i konesi. Koti adi ti diñit gwe kata nagon

tetenari saret logon ko meddya kitaesi ti kulya ti kona na saret duma kode (dustur), gwošo nagon a yöhörikin i ŋo na pondya kaŋo i momoret duma na kona (workshop), gwošo nagon pitundye kiŋajin murek i diŋit mönit, ti tirikuet gwe kata nagon konani kitaesi ti ŋo nagon yöhö kona a kokwe, nagon ti junyöni junyö ko yupet na siyasa ko ti ŋarakini ŋaraki ko mali nagon po ko miri nagon de tutu ko kiko lo'but i kulya ti tiki na (R-ARCSS) i konesi, ko kine ŋo a meta i diŋit nagon swötön lo tandu ŋina taliŋ i kita a ŋo ŋelen, gwošo na 'durökindi pelenat i toyiŋakin ko 'börik i kulya ti tetena na miriyöt ti wilayat ko si'daesi ti miri lo lukata ko 'durökin na miri i gwi'diyet nagon a torukökin kata. ŋo jore kata nagon bubulö kona, ko gwiliŋit lo toyiŋakin ko 'börik gwošo ŋilo ko ŋarju na kitaesi ti gwe kata anyen tindu kulya ti tiki na ŋina tanyet na taliŋ na toludukö i tu ŋerot. Diŋit na 'but kata soŋinana anyen miri lo diŋit mönit lo gwon na ŋutu a ŋo gelen (RTGoNU) kondi kita nagon tutuŋökindi kita na kulya ti ruruka ko gaya na ŋutu, nyökö na meta na kulya ti mali ko gurust, rukö na saresi, ko kondya na kwake na'but nagon anyen ŋutu logon a (IDPs) ko refugees bubulö yitö kase i piritön, ko ti kikolin kitaesi tetenani tetena, anyen ko jojo kepo i kulya ti guba na guralan na kona ko torigwo 'bak kujönö.